

Letní škola katedry dějin
Právnická fakulta MU v Brně

21. 9. 2016 přednášku na téma

Odpovědnost za věci vnesené – actio de recepto

pronese

Kamila Bubelová

Česká právní úprava

- § 2945 – 2956 NOZ
- Za věci vnesené odpovídá provozovatel, pokud byly odloženy na místě obvyklém nebo na místě k odkládání určeném
- Za věci předané do úschovy se odpovídá v plné výši
- Uplatnit do 15 dnů, pak naturální obligace (neplatí u úschovy, odmítnutí úschovy a škody způsobené pracovníkem nebo provozovatelem)
- Druhy: poskytovatel ubytovacích služeb (hotel), provozovatel zařízení, kde se věci obvykle odkládají do uzamykatelných skříní či místností (sauna), provozovatel jiných zařízení (hospoda)
- Výše náhrady již není omezena (dříve 5.000,-- Kč)
- Jedná se o objektivní odpovědnost.

Charakter actio de recepto

- Kvazidelikt (rozdíl od deliktu?)
- Objektivní nebo subjektivní odpovědnost?
- Zavedeno prétozem z jakého důvodu?
- Výše odškodného
- Podmínky

Žalobní koncept

- Actio institoria D 14. 3.
- Actio exercitoria D 14. 1.
- Actio tributoria D 14. 4.
- Actio de recepto D 47. 5.
- Actio furti D 47. 2.
- Actio depositi D 16. 3.
- Speciální úprava lex Rhodia de iactu D 14. 2.

D 4. 9. 5. pr.

- Gaius v 5. knize K provinčnímu ediktu: Provozovatel lodi, hostince nebo stáje nepobírá plat za **custodii**, ale lodník za přepravu cestujících, hostinský za přespání cestujících, provozovatel stáje za ustájení tažných zvířat, a přece odpovídají za **custodii**. Neboť ani čistič šatů nebo správkař-krejčí nedostávají mzdu za péči o látku, ale za řemeslnou práci, a přece na základě smlouvy o dílo odpovídají za **opatrování**.
- *Gaius libro quinto ad edictum provinciale: Nauta et caupo et stabularius mercedem accipiunt non pro custodia, sed nauta ut traiciat vectores, caupo ut viatores manere in caupona patiatur, stabularius ut permittat iumenta apud eum stabulari: et tamen custodiae nomine tenentur. Nam et fullo et sarcinator non pro custodia, sed pro arte mercedem accipiunt, et tamen custodiae nomine ex locato tenentur.*
- The owner of a ship, an inn-keeper, and the proprietor of a stable, receive pay, but not for the safe-keeping of property; the ship-owner receives it for the transportation of passengers; the inn-keeper for permitting the travellers to remain in his inn; the proprietor of a stable for allowing beasts of burden to be housed in his barn; nevertheless, they are all liable for the safe-keeping of property. A fuller, or a shoemaker receives pay, not for the safe-keeping of property, but for their labor; and they are also liable to an action of hiring for safe custody.

D 47. 5. 1. pr.

- Ulpian v 38. knize svých komentářů K ediktu: Poskytuje se žaloba proti kapitánům lodí, hostinským a majitelům stájí, prohlašuje-li žalobce, že cokoliv některým z nich nebo jimi najatými osobami bylo ukradeno, ať ke krádeži došlo s jejich pomocí nebo na jejich radu či kradli ti, kteří se nacházeli na palubě lodi za účelem plavby.
- Ulpianus libro 38 ad edictum: In eos, qui naves cauponas stabula exercebunt, si quid a quoquo eorum quosve ibi habebunt furtum factum esse dicetur, iudicium datur, sive furtum ope consilio **exercitoris** factum sit, sive eorum cuius, qui in ea navi navigandi causa esset.
- Ulpianus, On the Edict, Book XXXVIII.: An action is granted against those who have control of ships, inns, and other places of public entertainment, where anything is alleged to have been stolen by any one of them, or by persons in their employ; whether the theft was committed with the aid and advice of the proprietor himself, or the owner of the ship, or of those who were on board for the purpose of navigation.

Pokračování

- 1. Pojem „za účelem plavby“ chápeme tak, že se vztahuje na osoby najaté pro obsluhu lodi, tedy na námořníky.
- 2. Žaloba zní na **dvojnásobek** [ceny ukradené věci].
- 3. Tomu, kdo o věc přijde v hostinci nebo na lodi, odpovídá vlastník lodi nebo hostince na základě prétorského ediktu. Okradený **má volbu**, zda bude žalovat provozovatele lodi či hostince podle práva honorárního, nebo bude žalovat zloděje podle práva civilního.
- *1. Navigandi autem causa accipere debemus eos, qui adhibentur, ut navis naviget, hoc est nautas.*
- *2. Et est in duplum actio.*
- *3. Cum enim in caupona vel in navi res perit, ex edicto praetoris obligatur exercitor navis vel caupo ita, ut in potestate sit eius, cui res subrepta sit, utrum mallet cum exercitore honorario iure an cum fure iure civili experiri.*
- (1) We understand the words "for the purpose of navigation," to refer to those who are employed to navigate a ship, that is to say, the sailors.
- (2) This action is also for double damages.
- (3) For when property is lost in an inn or on a ship, the owner or lessee of the vessel, or the landlord, is liable under the Edict of the Praetor; so that it is in the power of the person from whom the property was stolen to proceed against the proprietor under the Praetorian Law, or against the thief under the Civil Law, whichever he may prefer.

Pokračování

- 4. Přijmou-li hostinský nebo kapitán lodi věc za účelem bezpečného **opatrování**, vlastník věci nemůže vznést žalobu z krádeže. Může tak učinit ten, kdo nese břemeno odpovědnosti za ztrátu svěřené věci [custodia].
- (4) If the innkeeper or the owner of the ship received the property "to be safely cared for," the owner of the same cannot bring the action for theft, but he who assumed responsibility for its safe-keeping will be entitled to bring it.
- 4. *Quod si **recepit** salvum fore caupo vel nauta, furti actionem non dominus rei subreptae, sed ipse habet, quia recipiendo periculum custodiae subit.*

Pokračování

5. Provozovatel lodi se zbaví své odpovědnosti za skutek spáchaný **jeho otrokem**, vydá-li otroka jako náhradu poškozenému. Proč ale by neměl být odpovědný provozovatel lodi, jestliže si otroka na lodi ponechal zlovolně? A proč za škodu způsobenou svobodnými pracovníky odpovídá plně a za škodu způsobenou otrokem by neodpovídal? Je to snad právě z toho důvodu, že najme-li svobodného pracovníka, musí si prověřit jeho charakter. V případě otroka by ale měl být osvobozen, jako když otrok spáchá zlý skutek doma [v domácím hospodářství], jestliže je připraven otroka vydat k náhradě škody. Když však využije práce **cizího otroka, ponese odpovědnost obdobně jako v případě svobodných pracovníků.**

5. Servi vero sui nomine exercitor noxae dedendo se liberat. Cur ergo non exercitor condemnetur, qui servum tam malum in nave admisit? Et cur liberi quidem hominis nomine tenetur in solidum, servi vero non tenetur? Nisi forte idcirco, quod liberum quidem hominem adhibens statuere debuit de eo, qualis esset, in servo vero suo ignoscendum sit ei quasi in domestico malo, si noxae dedere paratus sit. Si autem alienum adhibuit servum, quasi in libero tenebitur.

(5) The owner of the ship, however, can release himself from liability incurred by the act of his slave, by surrendering the latter by way of reparation for the damage committed. Why then should not the owner be condemned, who permitted so bad a slave to remain on his ship? And why is he held liable for the entire amount for the act of a freeman, and not for that of the slave? unless when he employed a freeman, it was his duty to ascertain what his character was; but he should be excused so far as his slave is concerned, just as in the case of a bad domestic, if he is ready to surrender him by way of reparation for the damage he committed. If, however, he employed a slave belonging to another, he will be liable, as in the case of a freeman.

Závěr titulu:

- 6. Hostinský odpovídá za skutky svých pracovníků i za skutky ubytovaných osob. Za skutky pocestných ale neodpovídá, protože pocestné si hostinský ani majitel stájí nevybírání, ani je **nemůže odmítnout** uprostřed jejich cesty. Ubytované na delší dobu si ale do určité míry vybírat může. Když je neodmítnut, musí za jejich skutky odpovídat. Podobně se to má s kapitánem lodi. Za skutky cestujících neodpovídá.
- 6. *Caupo praestat factum eorum, qui in ea caupona eius cauponae exercendae causa ibi sunt, item eorum, qui habitandi causa ibi sunt: viatorum autem factum non praestat. Namque viatorem sibi eligere caupo vel stabularius non videtur nec repellere potest iter agentes: inhabitatores vero perpetuos ipse quodammodo elegit, qui non reiecit, quorum factum oportet eum praestare. In navi quoque vectorum factum non praestatur.*
- (6) An innkeeper is responsible for the acts of those who are in his house for the purpose of transacting his business, as well as for all permanent lodgers; he is, however, not responsible for the acts of travellers, since an innkeeper cannot select the travellers, nor can he exclude them while they are pursuing their journey. He, however, to a certain extent, selects his permanent lodgers, if he does not reject them, and he must be liable for their acts. In like manner, the captain of a ship is not liable for the acts of his passengers.

Shrnutí

- Rozdíly v odpovědnosti za věci vnesené
- Subjektivní (min. culpa in eligendo) vs. objektivní odpovědnost
- Lhůta pro uplatnění nároku
- Výše náhrady
- Důvody přijetí právní úpravy (hostinec na přespání, hostinští jako spolupachatelé krádeží)
- Možnost/nemožnost zprostit se povinnosti k náhradě
- Odlišit od smluvní odpovědnosti (depositum, custodia)

Děkuji Vám za pozornost!

